

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Cursus Theologico-Moralis

Ad usum Tyronum elucubratus, Et in Quotidianis Prælectionibus
Quoad ea, quæ Moralis Theologia disputat De Sacramentis, & Censuris

Viva, Domenico

Patavii, 1723

Quæstio VII. De Sacramento Ordinis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40650

Q U Æ S T I O VII.

De Sacramento Ordinis.

IN hac postrema quaestione investigandum, Primo, quid, & quotuplex sit Ordo? Secundo, quanam sit singulorum Ordinum materia, & forma? Tertio, quisnam Minister? Quarto, quodnam subjectum? Quinto, quos effectus pariant?

ARTICULUS I.

Quid, & quotuplex sit Ordo.

I. Multifariam definitur Ordinis Sacramentum.

II. Cur septem enumerentur Ordines?

III. Prima tonsura non est Ordo, sed dispositio ad Ordines?

IV. Est quidem Ordo Episcopatus; sed non est Ordo distinctus a Sacerdotio; huius tamen est extensio, & complementum.

V. Potestas, quae per Episcopatum superadditur, est inferior potestate Sacerdotali praesupposita.

VI. De fide est, Sacerdotium esse Sacramentum; ac certum omnino, quod pariter Diaconatus. Communiter etiam idem docent de Subdiaconatu; & probabiliter etiam alii Ordines minores; Cur tres Ordines majores dicantur Sacri?

VII. Singulorum Ordinum officia recensentur.

VIII. Num peccet mortaliter universim, qui actum Ordinis solemniter exercet in statu peccati mortalis?

Certum est ex Trident. sess. 23. cap. 1., inter septem novae legis Sacramenta recenseri Ordinem, institutum a Christo Domino in nocte Cena, quando protulit illa verba Lucae 22. *Hoc facite in meam com-*

memorationem; Quamvis autem videatur institutus tunc temporis solus Ordo Sacerdotalis; communiter tamen docent, omnes Ordines tunc fuisse institutos; tum quia non apparet commodior locus institutionis; tum etiam quia Ordo Sacerdotalis omnes alios eminenter continet, cum ad illum reliqui ordinentur, illique inserviant. Idcirco enim hoc Sacramentum vocatur Ordo, quia ordinatus constituitur in certo quodam ordine dignitatis Ecclesiasticae ad conficiendum Christi corpus.

Quæritur nunc primo; Quid sit Sacramentum Ordinis?

Respondeo, ex D. Th. quaest. 34. add. art. 2. esse Sacramentum, quo spiritualis potestas traditur circa Eucharistiam in Sacrificio Missae; vel brevius ex Bonac. est Sacramentum, quo specialis potestas traditur in ordine ad Eucharistiam; ex aliis apud Dian. est Sacramentum, quo homines aliqui in Dei ministerium, spirituali potestate tradita, deputantur. Dicitur Sacramentum, in quo convenit cum reliquis Sacramentis, tum in hoc, quod sit signum sensibile, quod est, verbi gratia, impositio manuum, seu instrumentorum traditio, & sensibilis verborum prolatio; tum in eo, quod causat gratiam; nam 1. Timoth. 4. dicitur, *Noli negligere gratiam;* & 2. Timoth. 1. *Admoneo, ut resuscites gratiam.* Dicitur secundo, *Quo specialis potest.*

potestas traditur, quod significatur per formam illam, qua solet conferri, *Accipe potestatem*: Dicitur tertio, *In ordine ad Eucharistiam*, quod intelligitur, vel immediate, ut in Ordine Sacerdotali, vel mediate, ut in reliquis: nam illorum ministeria ad Eucharistiam, tamquam ad finem ordinantur, ut ex dicendis constabit: Notat D. Th. idcirco dici, quod per hoc Sacramentum conferatur potestas, non potentia, quia potentia indifferens est ad activam, vel passivam; nam verbi gratia, in baptismo traditur potentia passiva ad valide recipienda alia Sacramenta: potestas vero solam potentiam activam significat; in solo autem Sacramento Ordinis datur potentia activa conficiendi Eucharistiam; Hæc tamen potestas, quamvis non sit ipse character, nihilominus est stabilis, & immobilis, sicut ipse character.

H. Queritur secundo; quotuplex sit Ordo?

Respondeo, septem in Trident. sess. 23. cap. 2. Ordines enumerari, videlicet, Sacerdotum, Diaconorum, Subdiaconorum, Acolythorum, Exorcistarum, Lectorum, Ostiariorum. Hic autem numerus colligitur, ut notat Trull., ex actibus, quos singuli exercent circa Eucharistiam, vel conferendo, ut Sacerdotes; vel immediate ministrando, ut Diaconi; vel ordinando materiam in vasis, ut Subdiaconi; vel præparando, & præsentando Subdiaconis, ut Acolythi; Alii vero versantur circa recipientes Eucharistiam, vel arcendo indignos, ac eos, quibus non licet interesse Sacris, ut Ostiarii; vel inserviando, ut Lectores; vel liberando oppressos a Dæmone, ut Exorcistæ.

III. Dubium est, an prima tonsura, & Episcopatus sint Ordines ab iis distincti?

Respondeo cum communi negati-

ve. Admittimus enim, Episcopatum esse Ordinem, non tamen esse Ordinem distinctum a Sacerdotio, sed complementum illius, ut mox explicabimus; Et sane, quod præter illos septem Ordines nullum aliud detur Ordinis Sacramentum, constat, quia Trident. ubi enumerat septem Ordines, loquitur dogmatice contra Hæreticos, qui aliquos admittebant, aliquos negabant; contra quos intendebat docere, quinam, & quot sint veri Ordines; Quod si Ordines essent plures, quam septem, dedisset doctrinam diminutam, quod non est asserendum; sicut male fecisset Trident. enumerando septem Sacramenta contra Hæreticos, si Sacramenta essent plura, quam septem.

Prima itaque tonsura non est Ordo, ut communiter Doctores docent contra quosdam Canonistas apud Dian. part. 6. tract. 8. resol. 29. Ratio est, quia quamvis tonsuratus habeat ex deputatione, & privilegio Ecclesiæ gradum quemdam inter Clericos, & sit capax beneficiorum, & jurisdictionis Ecclesiasticæ, non per hoc habet ullam specialem potestatem circa Eucharistiam, seu circa ministerium altaris; Quare prima tonsura est solum præparatio quædam, seu dispositio ad Ordines, non secus ac Novitatus ad professionem, & Catechismus ad Baptismum. Neque dicas cum Adversariis, dari tonsuratis potestatem canendi Psalmos in Choro: Hoc enim est falsum, tum quia nulla sunt verba, quæ hanc potestatem dandam tonsurato significant; tum etiam, quia talis potestas traditur Lectori, qui cum libro Prophetarum potestatem accipit canendi prophetias.

IV. Deinde, Episcopatum esse Ordinem, & Sacramentum, concedimus cum communi contra Capreol., Sot., & alios ex antiquis Theologis, qui

pu-

putabant, non esse Ordinem ut Sacramentum, sed esse Ordinem ut quoddam officium, & dignitatem. Vasq. tamen docet, non posse post Trident. sine gravi nota negari, quod sit Ordo, & Sacramentum. Ratio est, quia verbis, & signis exterioribus perficitur, & gratiam confert ex opere operato; (cum in eo conferendo dicatur, *Accipe Spiritum Sanctum*) ac per ipsum datur Episcopo potestas ordinandi, & confirmandi, seu conferendi Ordines Sacros; Quare cum per Episcopatum conferatur specialis aliqua potestas spiritualis, non est cur negetur, quod sit Sacramentum Ordinis habens suum specialem characterem; ubi enim nova potestas spiritualis, ibi novus character: Unde non placet Vasq., alique, qui quamvis velint Episcopatum esse Ordinem, & Sacramentum, nolunt tamen, per illum imprimi novum characterem, sed solum extendi moraliter characterem Sacerdotii; Aliter possemus dicere, quod in anima non fit nisi unus character, qui moraliter extendatur in collatione novae potestatis spiritualis.

Hinc tamen non sequitur, quod sicut Episcopatus fert secum novam potestatem, & novum characterem, ita sit novus, & distinctus Ordo a Sacerdotio; Etenim cum non possit valide conferri Episcopatus sine Sacerdotio; (sicut potest, verbi gratia, Presbyteratus sine Diaconatu, & Diaconatus sine Subdiaconatu) inde fit quod non debeat dici Ordo distinctus a Sacerdotio, sed potius extensio Ordinis Sacerdotalis: Sicut enim potestas absolvendi a peccatis non est novus Ordo, licet addat characteri Sacerdotali, & potestati consecrandi novam potestatem, & novum characterem, sed est extensio Sacerdotalis Ordinis; quia potestas absolvendi essentialiter praesupponit pote-

statem consecrandi; Et sicut Virginitas non censetur nova virtus distincta a castitate, quam essentialiter includit, licet addat aliquid; ita in casu nostro Episcopatus non est novus Ordo, quamvis novam potestatem addat Sacerdotio, quod essentialiter includit. Ratio autem, quare Episcopatus includat essentialiter Sacerdotium, est, quia munus primatum Episcopi est ordinare Sacerdotes, hoc est, ut loquitur Epiphanius, generare Patres, (& ideo olim quilibet Episcopus vocabatur Papa, nam Pappas idem sonat, ac Avus) Virtus autem generativa debet esse conjuncta cum natura communicanda genito: ergo conveniens non foret, quod inesset Episcopo vis generativa Sacerdotii, si non praehaberet in se Sacerdotium.

V. Notandum tamen, quod potestas, quam habet Episcopus supra potestatem propriam Sacerdotis, sit inferior potestate Sacerdotis; magis enim est posse consecrare Corpus Christi Domini, quam posse ordinare Sacerdotes, & confirmare. Dicitur tamen Episcopus superior Sacerdote, non solum dignitate, & jurisdictione, sed etiam ordine, quia Episcopus utramque potestatem, & characterem includit.

VI. Quæritur tertio; An quilibet ex septem Ordinibus sit Sacramentum?

Respondeo, collationem singulorum Ordinum probabiliter esse Sacramentum. Ita D. Th., Bellar., Bonac., Ledesm., Trull. Et sane, quod Sacerdotii collatio sit Sacramentum, est de fide, videturque a Trident. definitum sess. 17. Certum etiam videtur de Diaconatu, adeo ut plures Auctores apud Dicant putent, id etiam esse de fide. Ratio est, quia in ejus ordinatione dicitur, *Accipe Spiritum Sanctum*: atque adeo gratia conferatur, ut diximus de Episcopatu. Circa

Sub.

Subdiaconatum, licet non sit adeo certum, est tamen communissima sententia inter Theologos, paucis exceptis, quod sit Sacramentum, ut notat Bellar. cap. 7; si enim etiam Ordines minores, ut mox dicemus, probabiliter sunt Sacramentum, & imprimunt characterem, utpote irreiterabiles, a fortiori erit Sacramentum Subdiaconatus, qui est Ordo Sacer, vel quia Subdiaconus proxime inseruit Sacerdoti cum Diacono in Sacrificio Missæ, ut multi autumant; vel quia habet annexum votum castitatis, quo Subdiaconus Deo sacratur, ut docent communius apud Dicast. Major autem est controversia de Ordinibus minoribus. Nav., Sot., Vasq. disp. 237. cap. 2. docent, non esse Sacramenta, sed Sacramentalia; Communius tamen docent, quod etiam sint Sacramenta, ex Bellar. cap. 8., cum Concilia eodem modo loquantur de Ordinibus majoribus, ac de minoribus, assignata singulis sua materia, & forma: habere enim materiam, & formam est proprium Sacramenti; Sicut autem unum dicitur esse Sacramentum Eucharistiæ, licet tam species panis, quam vini suam gratiam conferant, quia ordinantur ad representandum idem convivium; ita unum dicitur esse Sacramentum Ordinis, quia omnes ordinantur ad potestatem illam supremam consecrandi corpus, & sanguinem Christi, hoc est ad Sacerdotium, vel tamquam dispositiones, ut alii sex, vel tamquam appendix, & extensio illius, ut Episcopatus, qui ordinatur ad generando sacerdotes. At tres Ordines majores, Sacerdotium, Diaconatus, Subdiaconatus dicuntur Sacri; quia, ut diximus, habent annexum votum castitatis, quo ita Deo consecrantur homines, ut non possint amplius fieri faciales, nec matrimonium contrahere. Olim in primitiva Ecclesia

subdiaconatus non erat Ordo Sacer, non quia non erat tunc etiam Sacramentum, sed quia per illum non contrahebatur obligatio non contrahendi matrimonium, & servandi castitatem, sicut contrahitur nunc; & ideo nunc dicitur esse Ordo Sacer, quia per votum castitatis homo censetur corpore, & animo Deo sacratus.

Ex dictis sequitur, quod suscipere in mortali Ordines, etiam minores, sit mortale, juxta communio-rem sententiam, quod isti sint Sacramentum; quia ponitur obex gratiæ, quæ per illud confertur. At exercere actus Ordinum etiam majorum, non videtur mortale, ex Bonac., Henr., Trull., dempto tamen Sacerdotio.

VII. Quæritur quarto; Quodnam sit exercitium singulorum Ordinum?

Respondeo, Sacerdotii officium esse celebrare, populum doctrina, & exemplo pascere, aquam, & res similes benedicere, baptizare, absolvere a peccatis, & cetera Sacramenta ministrare, dempto Ordine, & Confirmatione, quæ ab Episcopo tantum conferri possunt; Cujus etiam est consecrare Ecclesias, ungeri Altaria, consecrare Chrisma, benedicere populum, distribuere officia Ecclesiastica, benedicere Virgines, prædicare Verbum Dei, ut fuse docet Barbosa cum de potestate Episcopi, & de potestate Parochi.

Diaconi officium est assistere Sacerdoti, & illi ministrare in Sacrificio missæ, præsertim in oblatione; legere, aut canere Euangelium in Ecclesia publice; baptizare in absentia Episcopi, & Sacerdotis; necnon Eucharistiam ministrare, ut supra diximus, & de licentia Episcopi prædicare.

Subdiaconi munus est assistere Diaconis, & illis ministrare in Sacrificio, deferendo calicem, &c., legere Epistolam in Sacrificio Missæ.

Acolythi, hoc est subsequentis, & pedisequi, munus est, luminaria præparare ad Sacrificium, dare urceolos cum vino, & aqua, portare cereum accensum ad altare. Exorcista imponit manus super energumenos ad demones arcendos, legit super eos exorcismos Ecclesiæ, & sic eos præparat, ut Sacro possint interesse. Lector legit in Ecclesia lectiones prophetarum, & Catechumenos docet rudimenta fidei. Ostiarius claudit, & aperit templum, illud custodit, admittitque, qui Sacro digne possint interesse, excludendo indignos; quæ omnia ex Conciliis constant apud Trull. dub. 1.

VIII. Utrum autem exercere Ordines solemniter in mortali, sit mortale universim? Affirmat Faber apud Dian. part. 3. tract. 4. resol. 196. putans, Acolythum peccare mortaliter, si solemniter cereum ferat in statu peccati mortalis. Sed communiter id negatur de exercitio Ordinum minorum, quia istorum exercitia remota se habent ad ipsum Sacrum mysterium, seu ad Sacrificium. Magis dubitatur de exercitio Subdiaconatus, & Diaconatus, quæ proximius se habent ad Mysterium Sacrum. Plures cum Cajet., Tolet., Fill., Sylv., & aliis apud eundem Dian. resol. 195. putant peccare mortaliter Diaconum, & Subdiaconum, si in statu peccati mortalis exercent actum sui Ordinis canendo solemniter Euangelium, aut Epistolam. Vasq. tamen, Suar., Con. & alii plures id negant, quia iis actionibus non dispensantur merita Christi Domini, ut in administratione Sacramentorum.

Ex dictis constat, Papatum non importare novum Ordinem, nec novum characterem, sed solum jurisdictionem majorem; quia Papa idem est, ac Supremus Episcopus; unde quando eligitur, non consecratur de novo Episcopus. Cardinales autem

Pars V.

non habent Ordinem jure divino institutum distinctum a Sacerdotio, & Episcopatu, sed jure pontificio introductum. Dicuntur autem Cardinales, quasi Principales, sive sint Episcopi, sive Presbyteri, sive Diaconi, ad quos etiam post Nicolaum Papam II. spectat electio Pontificis.

ARTICULUS II.

De materia, & forma singulorum Ordinum.

- I. *Materia, & forma Ordinum non sunt universim in specie atoma a Christo Domino determinata.*
- II. *Recensetur singulorum Ordinum materia, & forma.*
- III. *Materia Subdiaconatus probabiliter conflatur ex duplici materia partiali; sicut materia Diaconatus.*
- IV. *Num valide in Ecclesia Latina conferatur Diaconatus per solam manuum Episcopi impositionem, sicut in Ecclesia Græca?*
- V. *Num Neo-Sacerdoti per impositionem manuum Episcopi in fine Missæ conferatur nova potestas? Et num sine illa possit in casu necessitatis absolutionem Sacramentalem impendere sub conditione?*
- VI. *Num satis sit, quod moraliter tangantur instrumenta, quæ ab Episcopo traduntur Ordinando?*
- VII. *Num valide ordinentur Subdiaconi, si in calice sit vinum; aut Sacerdos, si desit vinum in calice?*

I. **S**upponendum, materiam in hoc Sacramento aliam esse remotam, aliam proximam. Remota est instrumentum illud, quod traditur ordinandis, in signum potestatis spiritualis, quam recipiunt, ut eo instrumento suum Ordinem exequantur; sicut etiam est manus Episcopi;

Q sequi.

liquidem eius impositio spectat ad materiam proximam; at materia proxima univrsim est traditio instrumenti facta ab Ordinante, ejusdemque acceptatio facta ab Ordinando; Sicut etiam in aliquibus Ordinibus Episcopi manuum impositio supra caput Ordinandi: Et supra hanc materiam proximam cadunt verba prolata ab Ordinante, quæ sunt forma Sacramenti, cum qua materia proxima perficit Sacramentum.

Recolendum etiam, quod diximus cum de Sacramentis in genere, Christum aliquas materias Sacramentorum ordinasse in specie, alias vero tantum in genere, præcipiendo solum, ut pro materia adhiberetur aliquod signum sensibile aptum ad significandum effectum Sacramenti, & relinquendo Ecclesiae, ut illud in specie determinaret: Quod Christus Dominus fecit speciatim in materia liquorum Ordinum; unde orta est aliqua varietas in Ecclesia; nam neque eadem est apud Græcos, & apud Latinos, neque fuit semper, & ubique eadem apud eosdem Latinos, quod contingere non potuisset, si determinata fuisset in specie a Christo Domino.

II. Quæritur nunc primo; Quænam sit materia, & forma singulorum Ordinum?

Respondeo, & dico primo: Materia Ostiarii est traditio clavium Ecclesiae, & tintinnabuli. Nam, ut notant Bonac., & Fill., debent custodire Ecclesiam, & campanis populum convocare: Forma vero sunt illa verba: *Sic agite, quasi rationem reddaturi*, &c., alia vero caremonia, videlicet, aperire, & claudere ostium, pulsare campanam, &c. sunt accidentales, & adhibentur ad magis declarandum munus commissum. Materia Lectoris est traditio libri lectionum Sacrae Scripturae: Forma vero: *Accipite, & estote Verbi Dei relatores*.

Exorcistæ materia est traditio libri Exorcismorum Ecclesiae, vel, ut dicitur in Pontificali, traditio Missalis, aut ipsius Pontificalis: Forma vero: *Accipite, & commendate memoria, &c.* Acolythy materia est traditio candelabri cum cereo extincto: Forma vero: *Accipite cerosferarium cum ceres, &c.* Præterea traduntur etiam ab Episcopo Acolytho urceoli vacui, vel saltem unus urceolus sub prolatione illorum verborum: *Accipite urceolum ad suggerendum vinum*; proinde communius apud Dicastil. putant, traditionem etiam urceoli pertinere ad materiam essentialem Acolythatus.

III. Dico secundo; Materia Subdiaconi, saltem partialis, est traditio Calicis vacui, & patenæ superpositæ sub illis verbis, quæ Episcopus, postquam singulis ordinandis tradidit calicem cum patena, dicit: *Videte cuiusmodi vobis traditur*, &c., ut expresse docet Florentinum in decreto; & Concilium Carthaginense 4. can. 5.; unde de hoc non licet dubitare: (quavis, ut notat Con., Viguerius putaverit, materiam hujus Ordinis esse traditionem libri Epistolarum sub illis verbis: *Accipe potestatem legendi, &c.*) Sed probabiliter, me iudice, Filliacum Comitulo putat, esse materiam partialem hujusmodi traditionem, ut notat Dian. part. 3. tract. 4. resol. 189.; Sicuti enim in Diaconatu, ut mox dicemus, traditio libri Evangeliorum probabilius est materia partialis, quæ simul cum impositione manuum Episcopi constat materiam totalem; ita videtur traditio libri Epistolarum esse pariter materia partialis in Subdiaconatu, quæ cum traditione Calicis vacui, & patenæ constat materiam totalem.

Utrum autem Calix, qui est materia remota Subdiaconatus, debeat necessario esse consecratus, probabiliter negat Henr. apud Dian. loc. citat., sed

sed in praxi peccaret, qui uteretur materia ista probabili, omittendo certam.

Dico tertio; quamvis apud Græcos, ut notat Lug. de Sacramentis disp. 4. sect. 5. Diaconi materia adæquata sit sola manuum impositio facta ab Episcopo cum illis verbis: *Accipe Spiritum Sanctum*, &c. etenim non aliter ordinantur Diaconi apud Græcos; apud Latinos tamen, præter hujusmodi manuum impositionem, requiritur etiam, tamquam materia partialis, traditio libri Evangeliorum cum illis verbis: *Accipe potestatem legendi Evangelium*, &c. Ita communiter docent contra Durand. Ratio est quia Florent. clare asserit Diaconum ordinari per libri Evangeliorum traditionem. Rejicienda pariter videtur opinio Valentia, & aliorum apud Dian. part. 3. tract. 41. resol. 188., quod traditio libri Evangeliorum sit materia adæquata. Nam Concil. Carthaginense 4. can. 4. dicit, Episcopum, dum ordinat Diaconum, manus illi imponere, dicendo, *Accipe Spiritum Sanctum*: quæ verba ex Trid. non dicuntur frustra, & sine collatione gratiæ; unde etiam impositio manuum dicenda est materia partialis Ordinis Diaconatus, quæ cum altera materia partiali, videlicet cum traditione libri Evangeliorum, constat materiam totalem.

Notandum hic primo, gratiam non conferri, quando habetur manuum impositio, utpote quæ est materia partialis; sed quando post manuum impositionem habetur traditio libri Evangeliorum, quia tunc habetur materia, & forma adæquata.

Notandum secundo, Christum non instituisse, quod per traditionem libri Evangeliorum conferretur Diaconatus: Nam primum Evangelium scriptum fuit a D. Matthæo anno octavo post Christi Ascensionem, ut advertit Bellarm. apud Con., quare

Christus Dominus præcepit conferri Diaconatum per manuum impositionem, relinquendo arbitrio Ecclesiæ, ut pro materia partiali assignaret etiam traditionem rei, quæ officium Diaconi designaret; quæ, ut multi putant, ante Evangeliorum conscriptionem, erat forte pagella, in qua aliquid Bibliorum contineretur. Deinde vero successu temporis Ecclesia determinavit traditionem libri Evangeliorum pro Latinis, quod non determinavit pro Græcis: & ideo valide in Ecclesia Græca confertur Diaconatus sine traditione libri Evangeliorum.

IV. Utrum autem valide Latini conferrent Diaconatum sine traditione libri Evangeliorum, sicuti valide consecrant Latini in fermentato, sed illicite? Respondeo cum Dicast. disp. 1. de Sacram. dub. 20. negative. Ratio est, quia quamvis materia, & forma Sacramentorum, quæ alicubi est valida, ubique sit valida, & ideo valide Latinus consecraret in fermentato; nihilominus materia Diaconatus apud Græcos non est manuum impositio, nude sumpta, sed est manuum impositio sub tali forma verborum, quæ abunde explicat in particulari Ordinem Diaconatus; dicendo: *Divina gratia, quæ semper infirma sanat, & quæ desunt supplet, creat, seu promovet N. venerabilem subdiaconum in diaconum: Oremus igitur pro eo &c.* quod si hanc materiam, & formam adhiberent Latini, valide, sed illicite conferrent Diaconatum. At in Ecclesia Latina de facto adhibetur manuum impositio sub verbis illis generalibus, quæ non exprimunt in particulari Ordinem Diaconatus, dicendo, *Accipe Spiritum Sanctum ad resistendum Diabolo, & tentationibus ejus in nomine Domini: & ideo ad valide conferendum Diaconatum requiritur etiam traditio libri Evangeliorum sub illa forma, Accipe potestatem legendi Evangelium*

gelium in Ecclesia Dei, &c. : Quod fufius explicavi in tractatu de Sacram. Scholastico disp. 1. quaest. 1. num. 19.

V. Dico quarto ; Materia Sacerdotii, licet apud Græcos, ut notat Lug. loc. citat., fit etiam sola manuum impositio ; apud Latinos tamen ex Florent. laud. partialiter habetur per traditionem patenæ cum hostia, & calicis cum vino sub illis verbis : *Accipe potestatem offerendi Sacrificium Deo, &c.* ; partialiter vero etiam per impositionem manuum, quæ fit in fine Missæ sub illis verbis : *Accipe Spiritum Sanctum, quorum remiseras peccata, &c.* . Notandum tamen, quod quia Sacerdoti duplex confertur potestas, altera consecrandi, altera remittendi peccata, prior potestas, quæ est veluti essentia Sacerdotii, confertur adæquate per traditionem calicis, & patenæ cum pane, & vino ; unde fit, quod possit statim post illam valide consecrare ; & de facto simul cum Episcopo consecrat in ea Missa, antequam alteram potestatem accipiat.

Hæc autem secunda potestas, quæ est veluti passio consequens ad primam, quam supponit, confertur deinde in fine Missæ per impositionem manuum, quando explicatur calicula a tergo complicata ; ut denotetur, tunc esse completam, & integram ordinationem ; Quod si manuum impositio omissa fuisset, ex Con., & Bellar. lib. 9. de Ordine cap. 2., illa solum supplenda esset ; quia prior independentem a secunda collata fuit. Putat tamen Trull. disp. 2. ex Sot., & Ledesm. contra Suar. de censuris disp. 41. sect. 4., Bonac., Bellar., quod utraque potestas simul conferatur per traditionem calicis, ac deinde in fine Missæ non detur potestas remittendi peccata, sed solum declaretur id, quod antea erat datum ; Ratio hujus Sententia est, quia Florentinum omisit mentionem facere hujus formæ, quam profert E-

piscopus imponendo manus, dicendo, *Accipe potestatem, quorum remiseras peccata, &c.* ; quod si hæc forma esset essentialis, ita ut per illam acciperetur potestas absolvendi, non omissa fuisset a Florentino ; & hanc opinionem probabilem putat Dian. part. 3. tract. 4. resol. 187. . Certum tamen est, quod apud Græcos utraque potestas simul tradatur per manuum impositionem ; Sicut autem potestas consecrandi apud Latinos juxta communio-riorem sententiam confertur adæquate antecedenter, & independentem a potestate remittendi peccata, quæ in fine Missæ, ut diximus, confertur Sacerdoti ; ita pariter quando Episcopus consecratur per impositionem manuum factam a tribus Episcopis, tunc, ut notat Con., & Trull. disp. 2., ea nova potestas, novus character, & nova gratia Sacramentalis confertur, quin conferatur Ordo distinctus a Sacerdotio, quod supponitur.

Notandum tamen primo ex Con., aliquos contra communio-riorem velle ex cap. *Presbyter de Sacramentis non iterandis*, quod impositio manuum sit materia essentialis relate ad collationem Ordinis Sacerdotalis : Quod si verum esset, non deberet intelligi de impositione manuum, quæ fit in fine Missæ, quando confertur potestas absolvendi ; cum de facto simul cum Episcopo novi Sacerdotes consecrent ; sed esset intelligendum de impositione manuum, quæ fit ad Tractum ante Evangelium, & ante traditionem calicis ; aliter non possent simul cum Episcopo consecrare, si expectanda esset potestas consecrandi ab impositione manuum facienda in fine Missæ.

Notandum secundo, aliquos cum Henr., Fill., & Bonac., probabiliter putare, quod valide conferatur Sacerdotium, si vas cum una tantum specie tradatur, verbi gratia, solum calix cum vino, aut sola patena cum hostia ;

stia; nam qui potest unam speciem consecrare, potest & aliam; siquidem Christi Corpus cum sanguine conjunctum est, & e converso Sanguis cum Corpore. Communiter tamen docent cum Trull., in tali casu iterandam esse ordinationem sub conditione, ut videre est apud Dian. part. 3. tract. 4. resol. 186.

Inquiri solet, Utrum Neo-Sacerdotes, accepta solum potestate consecrandi, & nondum accepta potestate in fine Missæ remittendi peccata, possent in casu necessitatis absolutionem Sacramentalem impendere? Ad quod dicendum, quod possent illam impendere sub conditione, quatenus in casu necessitatis extremæ licitum est Sacramenta conferre sub conditione etiam cum materia, & forma dubia. In casu autem nostro, posita varietate sententiarum, quas retulimus, incerta esset validitas talis absolutionis; & ideo solum in necessitate posset ea impendi sub conditione.

Inquiritur etiam, Num valide conferatur Ordo habenti aliquod impedimentum occultum; puta irregularitatem, defectum Patrimonii, &c., si Episcopus protestetur, nolle se ordinare habentes ullum ex impedimentis? Certum omnino est, ut notat Lug., quod si talis intentio in Episcopo perseveraret, invalida esset Ordinis collatio post illam protestationem: Ea tamen videtur fieri solum ad terrorem, ac deinde Episcopus ad tollendos scrupulos, mutata intentione, vult ordinare quotquot accedunt, etiam si habeant impedimentum occultum. Quod si dubitetur, an intentionem mutaverit, procul dubio esset sub conditione reordinandus, qui sic Presbyteratum suscepisset, cum ex ejus invaliditate multa incommoda trahantur.

VI. Quæritur secundo; An res, quæ traditur ordinando, debeat im-

Pars V.

mediate, & physice tangi ad validitatem Sacramenti?

Respondeo, probabilius esse, quod docent Sà, Henr., Regin., Laym. apud Dian. part. 3. tract. 4. resol. 185., non requiri contactum physicum ad valorem Sacramenti; tum quia bene possumus signo aliquo aliquid acceptare per solum contactum moralem; ut quando acceptamus equos, nummos, &c. tum quia aliter valide non possent ordinari pueri, qui non possunt signo externo exprimere consensum internum liberum acceptandi: Communiter tamen docent, debere physice tangi calicem, & patenam, saltem necessitate præcepti; quin satis sit tangere solum calicem; (quamvis id forte sufficeret ad valorem Sacramenti) Sed quia non possumus exponere Sacramentum periculo frustrationis, debet tam Calix, quam patena physice tangi: Quamvis autem contactus fieri soleat utraque manu, puto tamen, id non esse necessarium, sed satis est, quod fiat una. Nec est ullo pacto necessarium, quod simul cum patena tangatur hostia; sicut non requiritur contactus physicus vini; Nam in rebus humanis, quando unum in altero continetur, qui tradit id, quod continet, dicitur tradere id, quod continetur, sine contactu speciali: Sic qui tradit bursum plenam aureis, dicitur tradere aureos: Quia tamen in receptione Sacramentorum omnimoda securitas quæri debet, ut notat Dian. part. 1. tract. 8. resol. 19., & part. 8. tract. 1. resol. 40., ideo adhibendus est contactus etiam hostiæ, quantum fieri potest. Et Croix num. 2153. putat, consultum esse, repetere sub conditione Ordinationem, si quis forte hostiam physice non tetigerit; sicut etiam, si omiſsa fuerit prior manuum impositio.

Ex dictis patet, quare in baptismo, & Extrema Unctione requiratur con-

O 3

ta-

tactus immediatus, & physicus materiae ad valorem Sacramenti; non vero in Sacramento Ordinis, nisi solum ad majorem securitatem. Ratio est, quia non potest dari vera ablutio, & vera unctio sine contactu physico aquae, & olei: Contra vero traditio, & acceptatio alicujus rei potest esse vera sine contactu physico.

VII. Quæritur tertio; An valide Subdiaconus ordinetur, si casu detur illi calix cum vino; sicut etiam An valide Sacerdos ordinetur, si detur illi pro materia Sacramenti calix sine vino?

Respondeo, a multis apud Lug. in Respons. moralibus, & apud Dian. part. 3. tract. 4. resol. 186. existimari, quod, speculative loquendo, valida sit utriusque isthæc Ordinatio. Communissime tamen docent, quod licet Ordinatio Subdiaconi non esset repetenda sub conditione, quia satis est, quod juxta probabilem opinionem is sit Subdiaconus, quia nullum incommodum sequeretur, si forte non esset Subdiaconus: nihilominus ordinatio Sacerdotis esset sub conditione iteranda, quia ex defectu Sacerdotii sequerentur innumera absurda: non enim valide consecraret, nec valide absolveret: Sicut itaque Baptismi Sacramentum iterandum est sub conditione, si per accidens collatum sit juxta opinionem probabilem de ejus validitate: quia scilicet, si deesset Baptismus, invalide reliqua Sacramenta reciperentur: ita pariter Sacerdotalis Ordo repetendus sub conditione, si forte juxta opinionem probabilem dumtaxat, & non juxta tutam, sit collatus.

ARTICULUS III.

De Ministro Ordinum.

I. *A quonam possint valide, & licite Ordines conferri?*

II. *Quisnam dicatur Episcopus proprius? Episcopus originis quisnam sit, juxta constitutionem Innoc. XII. Quisnam domicilii? & Quisnam Beneficii, juxta eandem constitutionem.*

III. *Potest unus Ordo a proprio Episcopo, verbi gratia, domicilii, suscipi, & alter ab altero, puta originis.*

IV. *Littera dimissoriales, & testimoniales a quo danda sint?*

V. *Collatio prima Tonsura, & Confirmationis non videtur ad actus Pontificales pertinere.*

VI. *A quonam possint Regulares ordinari?*

VII. *Quandonam possint Ordines conferri?*

VIII. *De Temporum interstitiis requisitis.*

IX. *Quisnam possit in hisce interstitiis dispensare?*

X. *Num possint Regulares omnes ordinari extra tempora tribus diebus festivis?*

XI. *Nomine diei festi, quo possunt Ordines conferri, num veniat solum festum in foro, an etiam festum in choro?*

XII. *Transcribitur Constitutio Innoc. XII. circa ordinationes alienorum Subditorum.*

I. **C**ertum est, quemlibet Episcopum posse valide, sed non nisi proprium Episcopum posse licite Ordines conferre, ex Trident. sess. 23. potest etiam Episcopus alienus, si habeatur vel dimissoria, vel licentia proprii; Aliter incurrit ille penam suspensionis per annum ab Ordinum administratione, quam etiam suspensionem ab Ordine incurrit ordinatus, cum incapacitate ad Beneficium. Abbates habentes jus mitræ, & baculi conferre possunt primam tonsuram, & Ordines minores suis subditis regularibus; a-

liis

liis vero non nisi de consensu Ordinarii loci cum literis dimissorialibus: Simplices Sacerdotes etiam possunt de licentia Papæ primam tonsuram, & Ordines minores conferre, ex Reginal. Henr., & aliis apud Bonac.: At Episcopus non potest hanc facultatem Sacerdoti concedere, ut comprobatur communis usus, & sensus Doctorum; Nec Pontifex non Sacerdoti, quia collatio Ordinis est actus Ordinis, & supponit potestatem supra corpus Christi verum, ex cap. *Ex literis De excessibus Prælatorum*. Nec potest valide simplex Sacerdos Ordines majores conferre, quia jure divino est determinatus Episcopus, ut notat Bellarm. de Sacram. Ordinis cap. 7. Et ratio est, quia Ordo Sacerdotum est quædam publica dignitas Ecclesiastica; ad Principes autem Ecclesiasticos publicos, ut sunt Episcopi, spectat, has publicas dignitates distribuere. Putat Fill., & Henr. apud Trull., quod possit Pontifex dare facultatem simplici Sacerdoti conferendi Subdiaconatum; quia olim hic Ordo a Correpiscopis conferebatur: Sed ostendit Bellarm., & Bonac., Correpiscopos non fuisse simplices Sacerdotes, sed Episcopos suffraganeos.

II. Quæritur nunc primo; Quisnam dicatur Episcopus proprius?

Respondeo cum communi, Episcopum proprium, quoad Ordines conferendos, esse illum, qui est Episcopus originis, vel domicilii, vel Beneficii.

Primo igitur Episcopus ratione originis is dicitur, in cujus diœcesi natus est vel ordinandus, vel ejus pater, dummodo non sit natus fortuito, dum illac mater transfret, sine animo permanendi, ut notat Diana part. 8. tract. 2. resol. 11. Additque Molphest. apud eundem Dian. part. 4. tract. 4. resol. 148. quod dicatur etiam E-

piscopus originis is, in cujus diœcesi natus est pater ordinandi, quamvis tempore nativitatis in aliam diœcesim domicilium transfuisset. Quando tamen filius est illegitimus, tunc non respicitur origo patris, sed matris, ex Leg. *Ejus qui ff. de eod.* apud Trull. Verum ex ultima Constitutione Innoc. XII., quæ incipit *Speculatores*, subditus originis dicitur, qui natus est in ea diœcesi, in qua vult promoveri ad Ordines, dummodo non sit ibi natus ex accidenti, videlicet occasione itineris, officii, mercatura, &c. sui patris; tunc enim naturalis origo Patris est attendenda. Quod si in loco, in quo ex accidenti natus est, usque adeo moram traxerit, ut potuerit aliquo impedimento canonico irretiri, ab Ordinario ejus loci obtinere debet literas testimoniales. Si vero pater in alieno loco, ubi ejus filius natus est, domicilium de jure contraxerit, tunc pro filii ordinatione non est attendenda origo, sed hujusmodi domicilium patris.

Secundo, dicitur Episcopus domicilii is, in cujus diœcesi habet domicilium ordinandus; nam ratione domicilii fit ejus subditus, & diœcesanus: Contrahitur autem domicilium per hoc, quod aliquis cum sua familia, & suppellectili in aliquem locum se transferat, animo ibi permanendi perpetuo; non vero si velit post aliquod tempus ad proprium domicilium regredi, ut accidit Scholaribus, & mercatoribus. In foro autem externo requiritur cum habitatione reali etiam declaratio, & expressio talis animi; Quod si non constet de tali animo, & declaratione, non debet ordinari, quia non præsumitur animus ibi permanendi, nisi forte aut per decem annos ibi permanserit, aut ibi domum emerit, & majorem bonorum suorum partem eo transtulerit, aut aliud signum dederit talis animi. Ex quibus

bus sequitur, Baronem, ejusque filios posse ordinari ab Episcopo, in cujus diœcesi habet feudum; Quod verum est, etiamsi Baro ibi non habitet, sed alibi retineat domicilium, ut notat Campanil. apud Trull.; Idemque dicas de Senatore, aut Officiali perpetuo alicujus Principis. Demum qui in duobus locis habet æqualiter domicilium, potest a quolibet Episcopo illorum locorum ordinari; fecus vero si alterutrum domicilium sit principalius. Ex Constitutione tamen Innoc. XII. subditus domicilii relate ad Ordines suscipiendos censetur, qui adeo stabiliter in aliquo loco fuerit, ut vel per decennium ibi manserit, vel transferendo majorem bonorum suorum partem per aliquod considerabile tempus commorando, animum ibi perpetuo permanendi demonstraverit; & in utroque casu hunc animum jurejurando affirmaverit. Quod si potuerit in loco originis impedimentum canonicum contrahere, præsentare debet testimoniales litteras illius Episcopi.

Tertio, dicitur Episcopus beneficiis, in cujus diœcesi ordinandus habet beneficium, etiamsi sit tenue, & exiguum, etiamsi residentiam non requirat. Verum ex Constitutione Innoc. XII. nemo potest ordinari ab Episcopo, qui non sit originis, vel domicilii sub prætextu beneficii statim post tonsuram conferendi. Et qui a proprio Episcopo accepit tonsuram, aut ordines minores, non potest ab alio Episcopo ad alios Ordines promoveri ratione, ac titulo beneficii absque testimonialibus literis proprii Episcopi, tam originis, quam domicilii. Nec subjicitur jurisdictioni Episcopi, ubi situm est beneficium, nisi hoc sufficiat ad congruam sustentationem independentem a patrimonio. Non venit tamen nomine beneficii pensio, nec præbenda, seu Ca-

pellania temporalis; venit vero nomine beneficii, tam commenda perpetua, quia hæc habet vim tituli canonici, quam Præstimonium; quod scilicet dari solet adolescentibus in subsidium studiorum, ex *Cap. fin. de Consec. præben. in 6.*, ut notant Trull., Med., Garz., Less. contra Navar., Rodrig., Quamvis Laym. cap. 5. putet, tunc præstimonium esse proprie beneficium, quando habet annexum aliquod obsequium spirituale, & datur in titulum perpetuum, unde obliget ad horas; non vero quando consistit in solo temporali obsequio, quod potest per laicum præstari. Cum autem Trident. sess. 23. cap. 9. Episcopis concedat, quod possint suos familiares, (seu illos, qui expensis Episcopi aluntur, unde dicuntur etiam commensales, nam si in regione remota interserviunt, non dicuntur familiares) ordinare, si per triennium illis interservierint, & Episcopi beneficium illis contulerint, declarat, ac statuit Innoc. XII. in sua constitutione, quod non possint hujusmodi familiares ordinari sine literis testimonialibus Prælati proprii originis, seu domicilii, & nisi eos per completum triennium in suo actuali servitio secum Episcopi retinuerint, ac suis sumptibus aluerint; Beneficium autem statim illis deinde conferant, hoc est saltem intra terminum unius mensis a die factæ ordinationis.

III. Dubium est, an qui unum Ordinem suscepit ab uno Episcopo, verbi gratia originis, possit deinde alios suscipere ab alio Episcopo, verbi gratia domicilii, aut beneficii. Barbosa, Quarant., & alii negant: Trull. tamen, & alii apud Dian. part. 8. tract. 2. resol. 8., & part. 6. tract. 7. resol. 35. affirmant, quia id nullibi prohibetur; & per hoc, quod ab uno suscepit unum Ordinem, non desinit esse subditus alterius.

IV. Qua-

IV. Quæritur secundo, quisnam possit literas dimissoriales, seu Reverendas concedere?

Respondeo, posse Episcopos relate ad illos, quos ipsi possunt immediate ordinare. Secundo, Vicarios generales, quando tamen Episcopus in remotis agit, ex cap. *Cum nullus de temp. Ordin.* Riccius autem, & Barbof. apud Trull. examinant, quid sit agere in remotis? Tertio, Regulares Generales, Provinciales, quia relate ad suos subditos habent potestatem quasi Episcopalem, ex Trident. sess. 23. cap. 8., Quarto, Capitulum Sede vacante; in duobus tamen duntaxat casibus, ex Trident. sess. 7. cap. 10., videlicet, vel si elapsus sit annus a die obitus Episcopi; vel si quis arctatus fuerit ad recipiendos Ordines, occasione alicujus beneficii recepti, aut recipiendi, puta, si habeat jus, seu sit vocatus, aut præsentatus ad aliquod beneficium vacans, seu Capellaniam requirentem certum ordinem, quo careat. Verbi gratia, si quis obrinuit Parochiam, ratione cujus tenetur intra annum ascendere ad Sacerdotium; vel si obtineat Capellaniam requirentem ex institutione servitium personale.

Utrum autem Superiores Ordinum Religiosorum teneantur dimissorias, seu Reverendas pro suis subditis ordinandis dare ad Episcopum diocesenum, si affuerit, ut declaravit S. Congregatio anno 1596. apud Croix num. 2236. An vero possint dimissorias dare ad quemcumque Episcopum, si sint exempti? Variant Doctores. Sanch., Pal., Laym. laudati ab eodem Croix putant, posse ad quemcumque Episcopum illas dare; quod tamen Averf. negat. Religiosi Societ. Jesu possunt juxta sua privilegia a quocumque Episcopo ordinari, & tribus diebus festivis, etiam continuis, Ordines Sacros suscipere. Et S. Congregatio

apud eundem Croix num. 194. declaravit in decreto edito ab eadem S. Congregatione anno 1693. de moderandis indultis Religiosorum circa ordinationes extra tempora, non comprehendendi Religiosos Societatis Jesu, nec ejus privilegii derogari. Hoc autem privilegium Greg. XIII. Societati concessit incommunicabiliter, seu ita ut non communicetur aliis, qui sua Privilegia cum ipsa Societate copiose participant, ut mox fusius dicemus.

Notandum hic primo, quod Vicarius Papæ potest statim post mortem Papæ literas dimissorias concedere; sicut etiam Collegium Cardinalium, sede vacante, quia Trident. loc. citat. solum limitat hanc potestatem (quam Jure antiquo habebant) Capitulis, sede vacante: Potestque Nuncius Apostolicus intra annum Sedis Episcopalis vacantis dimissorias concedere, ut probat praxis; dummodo ordinandus afferat literas testimoniales a Vicario Capitulari.

Notandum secundo ex Bonac. hic, quod quamvis in aliis casibus non possit Capitulum, sede vacante, intra annum concedere literas dimissorias; potest tamen dare literas testimoniales de vita, & moribus alicujus, seu testimonium facere idoneitatis illius, ut possit ordinari ab aliquo Episcopo, quando a Sede Apostolica ille obtinuit potestatem, ut ab aliquo Episcopo ordinetur; cum ex Trident. sess. 23. cap. 8. qui hanc facultatem a Sede Apostolica obtinuit, non possit ordinari sine literis testimonialibus proprii Ordinarii; aliter remaneret suspensus ab executione Ordinum susceptorum, & Ordinans remanet suspensus a collatione Ordinum per annum.

Notandum tertio, quod Episcopus (sicut etiam Vicarius Capitularis post annum sedis vacantis) concedentes

ex justa causa dimissorias, debeant ex Trident. sess. 14. cap. 3., & sess. 23. cap. 3., examinare prius, & approbare illas petentem: Quamvis ex Barbof., si Episcopus sit absens, possit hoc examen demandare illi Episcopo, ad quem mittitur ordinandus. Hic tamen non tenetur illum iterum examinare, si fuerit prius a suo Episcopo examinatus; quamvis possit, si velit, ut docent Bonac., Barbof., & alii, ex declarationibus S. Congregationis. At quod attinet ad Religiosos Societ. Jesu anno 1681. rogata fuit S. Congregatio, an Ordines susceperunt debeant se subicere examini, prout ceteri Regulares? Et respondit negative, nisi adsit consuetudo in contrarium; ut videre est apud Croix num. 2194.

Notandum quarto, quod Episcopus in aliena diocesi existens, si habeat a proprio Episcopo loci licentiam conferendi Ordines, potest solum ordinare subditos Episcopi talis loci; alios vero non potest sine licentia propriorum Episcoporum. Quare si Episcopus in literis dimissorias concedat alicui subdito facultatem, ut possit a quocumque alio Episcopo in sua diocesi residente ordinari, communius docent, quod non possit ordinari ab alio Episcopo, qui sit in aliena diocesi, etiam cum licentia Episcopi illius loci. Quamvis contraria sententia non sit improbabilis, ex Ledesm. apud Trull., & Dian. part. 3. tract. 4. resol. 191.; quia videtur concessa licentia generalis. Probabiliter etiam ex Majol. apud Bonac. potest Episcopus ordinare extraneum, quando praesumitur rati habitio proprii, ex facto Divi Epiphani. cap. ult. quaest. 2.; quamvis communius id negent; excusant enim Epiphanium, qui id fecit, ratione bona fidei, & inadvertentia. Demum probabiliter qui a Papa habuit licentiam, ut extra tempora ordinaretur a proprio Episcopo,

potest de licentia proprii Episcopi ab alio ordinari.

V. Notandum quinto, Henr. lib. 3. cap. 6. apud Bonac. putare, quod prima tonsura, & confirmatio possint ab Episcopo conferri suis subditis extra diocesim, quia haec non videntur pertinere ad actus pontificales, cum possint privatim in cubiculo conferri.

Ceterum praeter literas dimissoriales requiruntur literae testimoniales, juxta Trident. loc. citat., & juxta Constitutionem Innoc. XII., quam in calce hujus articuli referemus.

VI. Quiritur tertio; A quonam Episcopo debeant Regulares ordinari? Communiter docent apud Barbof. relatum a Croix num. 2193., quod ordinari debeant, per se loquendo, ab Episcopo loci, in quo est Monasterium; & si Monasterium sit in loco nullius diocesis, debeant ordinari a viciniori Episcopo, juxta decretum laudatum S. Congregationis 1595. Ex privilegio tamen Pauli III. anno 1549. concessum est, quod possint Religiosi Societ. Jesu a quocumque Antistite ad Ordines promoveri, si a Praeposito Generali comprobati fuerint.

VII. Quiritur quarto; Quo tempore Ordines conferri licite possint?

Respondeo, primam tonsuram quolibet die posse conferri, ut constat ex consuetudine generali Ecclesiae: Consecratio Episcopi quolibet die dominico potest fieri: Ordines majores, secluso privilegio, conferri possunt in sex Sabbatis, videlicet in quatuor Sabbatis quatuor temporum, in Sabbato ante Dominicam Passionis, & in Sabbato Sancto, ex Trident. sess. 23. cap. 8.: Ordines minores quolibet die festo privatim conferri possunt; publice tamen conferuntur ex consuetudine feria 6. ante Sabbatum, quo conferri possunt Ordines majores.

VIII. Quiritur quinto; Quana interstitia servari debeant?

Re-

Respondeo ex Trident. sess. 23. cap. 10., non posse suscipi Subdiaconatum, nisi elapso anno a suscepto ultimo minori Ordine; nec Diaconatum, nisi elapso anno post Subdiaconatum; nec Sacerdotium, nisi elapso anno a Diaconatu, ut interim ordinandus in Ordine suscepto se exerceat, intelligatque altius Ordinis pondus, & dignitatem; Hic tamen annus computatur, non ratione trecentorum sexaginta quinque dierum, sed verbi gratia, a quadragesima ad quadragesimam, a Pentecoste ad Pentecosten. Inter minores Ordines non datur præceptum de interstitiis, sed relinquunt prudentiæ, & arbitrio Episcopi, ut eos vel simul, vel per temporum interstitia conferat, prout expedire iudicaverit, ex Trident. loc. citat. cap. 11. Quare possunt eodem die simul cum prima tonsura omnes quatuor Ordines minores suscipi. Imo Vasq. in 3. part. tract. 3. disp. 246. cap. 5. apud Dian. part. 2. tract. 16. resol. 28., & part. 5. tract. 10. resol. 36. contra Reginal. & Bonac. putat, posse eodem die conferri eidem cum quatuor Ordinibus minoribus Subdiaconatum, quia nullibi prohibetur; Quod tamen Laym. lib. 5. tract. 9. cap. 8., & alii apud Busemb. admittunt solum ubi est talis consuetudo.

IX. Quæritur sexto; Quisnam possit in Interstitiis dispensare?

Respondeo, Episcopum ex Trident. loc. citat. dispensare posse cum suis subditis in temporum interstitiis, ex iusta tamen causa; major autem causa requiritur in dispensatione ad Sacerdotium, quam ad Diaconatum, & major ad Diaconatum, quam ad Subdiaconatum. Causa autem iusta ad dispensandum in interstitiis pro Subdiaconatu, & pro Diaconatu est ex Trident., vel necessitas, vel utilitas Ecclesiæ, remittendo hoc prudentiæ Episcopi juxta circumstantias loci, &

temporis, & conditionem personæ; Communiter tamen putant, non debere esse hanc utilitatem extraordinariam, aut publicam. At ad dispensandum pro Sacerdotio requirit Tridentinum utilitatem simul, & necessitatem Ecclesiæ; quamvis aliqui apud Bonac. putent, etiam sufficere alterutrum, quando ita expedire iudicaverit Episcopus. Siquidem necessitas non sejungitur ab utilitate; & non levis utilitas est etiam quædam necessitas. In specie tamen Hurt. apud Dian. part. 4. tract. 4. resol. 209., & part. 6. tract. 8. resol. 23. docet, posse absque interstitiis ordinari, qui habet Beneficium, aut Capellaniam cum onere celebrandi; Et ex declaratione Cardinalium, qui in literis, aut virtutibus multum profecit; quia hic ordinatus erit utilis Ecclesiæ.

Præterea potest etiam in Interstitiis dispensare Capitulum, sede vacante, ex Barbof., & Quarant. V. *Capitulum*; necnon Episcopi cum suis familiaribus non subditis, quando possunt illis Ordines conferre, ex Dian. part. 3. tract. 4. resol. 190.: Regulares tamen habentes quasi Episcopalem jurisdictionem, ut sunt Generales, & Provinciales, possunt quidem dare suis subditis dimissorias; at non possunt cum illis dispensare in interstitiis, sed debent Episcopi id facere ex causa sibi per attestationem Superiorum manifestata. Verum Barbof. apud Trull. refert, declaratum esse a S. Congregatione, debere Episcopum se conformare cum attestatione, & supplicatione Regularium; quia ad eos spectat providere circa utilitatem, & necessitatem suarum Ecclesiarum. Gregorius tamen XIII. concessit Societatis Jesu Religiosis, ut possint extra tempora tribus Dominicis, vel aliis diebus festivis, etiam continuis ordinari, non servatis interstitiis, prohibendo tamen, ut diximus, aliis hujusmodi privilegia commu-

municationem; Qua in re aliqui contra Vasqu. apud Dian. part. 3. tract. 2. resol. 31., & part. 5. tract. 13. resol. 57. docent, hoc privilegio gaudere Mendicantes omnes: tum quia alii Pontifices post Gregor. XIII. omnia privilegia Societatis communia fecerunt aliis Religionibus: tum quia simile privilegium concessum fuit a Clem. VIII., Patribus Congregationis S. Joannis Euangelistae in Portugallia. Unde Dian. part. 3. tract. 2. resol. 32. docet, posse probabiliter Superiores Regularium dispartire in interstitiis cum subditis suis, sicut possunt Superiores Societatis Jesu. Verum Tamb. tom. 2. disp. 2. quaest. 25. apud Sum. Dian. V. Ordines num. 30. adducit declarationem S. Congregationis, quod id non possint Superiores Regulares: necnon Peyrin. apud Dian. part. 3. tract. 12. resol. 112.: esto Rodrig. oppositum putet probabile.

X. Equidem, quod attinet ad Privilegium Societati concessum incommunicabiliter, cum passim Regulares contendunt, posse ex suis privilegiis extra tempora diebus tribus festivis ad Sacros Ordines promoveri, renuentibus etiam passim Episcopis in id consentire, expono utriusque Sententiae rationes, ac fundamenta, ex quibus argui possit, num sit solide probabilis sententia affirmativa: quam sustinent Portell., Villalob., Homob., Monet., Barbof. Hieron., & Ludovicus Rodrig., Cælestin., & alii apud Dian., qui docet, eam non solum esse probabilem, sed etiam tutam; ita ut non raro in praxim deducta sit: Quod pariter affirmat Averfa quaest. 3. sect. 9. asserens apud Croix num. 2304. pro suo Ordine Clericorum Regularium Minorum saepius id factitatum esse in pluribus diocesis, & in ipsa Romana Urbe.

Primum hujus Sententiae fundamentum est, quia apud Pal. punct. 13.

num. 11. Eugen. IV., & Alexand. VI. hoc privilegium Religiosis S. Hieronymi, ac S. Benedicti olim concessere; nec videtur illud revocatum fuisse a Trident., ut probat Rodrig. ex Villal. apud eundem Dian.

Alterum fundamentum, quod passim obtruditur, est, quia quamvis Gregor. XIII. hoc privilegium concesserit Societati Jesu incommunicabiliter, dicens in sua Bulla: *Præsentis gratia communicationem omnibus aliis, etiam qui sua privilegia copiose participant, participareque poterunt quomolibet in futurum, fieri omnino prohibemus*: nihilominus cum alii Pontifices successores Gregor. XIII. concesserint aliis Religionibus (præsertim Clericis Regularibus, ut habet Dian. ibid., alique apud Tamb. de Ordine cap. 9. num. 18.) absque ulla limitatione omnia privilegia Societatis Jesu concessa, videtur hoc etiam privilegium iisdem concessum; atque adeo omnibus Regularibus, qui in privilegiis aliarum Religionum communicant.

Tertium est, quia hoc privilegium suscipiendi Sacros Ordines extra tempora tribus diebus festivis concessum fuit a Clem. VIII. Patribus Congregationis S. Joannis Euangelistae in Portugallia; necnon, ut notat Cespèd. apud Pelliz. tract. 8. cap. 2. num. 173. Capellanis S. Joannis Hierosolymitani; atque adeo Regulares omnes, qui cum istorum privilegiis communicant, libere possunt hoc privilegio uti.

Verum Ledesin., Suar. de legib. lib. 8. cap. 17., Vasq., Mirand., Peyrin., & alii apud eundem Dian. part. 1. tract. 2. resol. 31., apud Pasqual. quaest. 356., & apud Pelliz. loc. citat. putant, fundamenta adducta non evincere solidam probabilitatem Sententiae affirmativæ.

Ad primum enim respondent, Privilegia concessa ab Eugen. IV., & Alexan.

lexan. VI. fuisse vivæ vocis oracula; cum autem omnia vivæ vocis oracula deinde revocata sint ab Urban. VIII., idcirco vi illorum privilegiorum non videntur Regulares posse extra tempora ordinari; Quicquid sit, an illa etiam a Trident. revocata fuerint, ut nonnulli putant apud Rodrig. laudatum; ut ea de causa nonnulli Antislites renuerent, Nostros ad Sacros Ordines, non servatis interstitiis, promovere, putantes hujusmodi privilegium olim Nobis a Paul. III. collatum fuisse, & postmodum a Trident. revocatum, ut in laud. Bulla testatur Gregor. XIII., qua de causa exprimit Pontifex nobis iterum privilegium confirmare, esto revocatum fuisset a Tridentino.

Ad secundum respondet Suar. loco laudato, Concessionem Privilegiorum Societati Jesu factam a Pontificibus Gregor. XIII. Successoribus aliis Religionibus, quamvis non exprimitur ullam limitationem, non posse includere hoc Privilegium incommunicabiliter concessum; quia ex Regula Juris 81.: *In generali concessione non veniunt ea, quæ quis non esset verosimiliter concessurus*: Sicuti autem facultas generalis absolvendi a casibus, & censuris non se extendit ad reservata, quippe quæ indigent speciali mentione; ita generalis concessio Privilegiorum Societ. non se extendit ad hoc, quod est veluti reservatum, utpote incommunicabile, indigetque speciali mentione, ut aliis communicetur. Et sane (ut ratiocinatur Suar.) si Pontifex aliquis Prædecessor Gregor. XIII. contulisset alicui Religioni communicationem Privilegiorum, etiam futurorum Societatis absque ulla limitatione, nemo diceret, quod pariter intelligeretur concessum hoc privilegium Gregor. XIII., quippe quod conceditur expresse ut incommunicabile; ergo pariter si Pontifex Gregor. XIII. Suc-

cessor conferat alicui Religioni communicationem omnium privilegiorum præteritorum Societatis, neque intelligitur concessum illud, quod concessum est ut incommunicabile; Eadem quippe est ratio in utroque casu: Præfertim quia ex verbis laudatis Gregor. XIII. non solum prohibetur communicatio in hoc privilegio aliis Regularibus, qui sua privilegia copiose participant cum Privilegiis Societatis; sed etiam iis, qui poterunt deinceps sua privilegia cum iisdem communicare; quæ verba videntur indicare, quod si in posterum privilegia Societatis, non exprimendo ullam limitationem, aliis Religionibus concedantur, non intelligatur hoc concessum, quippe Religiosis Societatis Jesu collatum ob finem illis specialem, videlicet, ut habet Pontifex, *quia sunt veluti viatores, omni tempore parati, expectantesque diem, & horam, qua vel ad extremas Orbis regiones, cum venit usus, emittantur*. Propterea S. Congregatio Concilii post editum decretum anno 1693. apud Croix num. 2295. de moderandis Indultis quoad susceptionem Ordinum extra tempora in Jure statuta, ubi exposuit causas, propter quas poterit in posterum tale indultum concedi, inter illas recenset pro Regularibus penuriam Sacerdotum in Monasterio, addendo, quod nunquam tale indultum concedatur pro festivis diebus continuis, sed semper pro interpolatis aliquo temporis spatio, arbitrio Episcopi definiendo.

Quamvis autem hoc decretum non videretur includere Religiosos Societatis Jesu, qui ex Bulla Gregor. XIII. laudata possunt tribus diebus festivis, etiam continuis, Sacros Ordines suscipere; nihilominus ad cautelam anno 1695., ut videre est apud eundem Croix num. 2194. P. Thyrsus Generalis Societat. Jesu supplici libello rogavit S. Congregationem, ut dignaretur

retur declarare, an tali decreto etiam Societas involveretur. Et factio verbo cum Sanctissimo declaravit, eo decreto Societatem non comprehendi; atque expresse mandavit, ut pro Religiosis Societatis ad Sacros Ordines promovendis servaretur Bulla laudata Gregor. XIII. Quare cum decretum istud loquatur de aliis Regularibus, quibus solum ob penuriam Sacerdotum in Monasterio concedi potest, ut tribus diebus festivis, non tamen continuis, ad Sacros Ordines promoveantur, & S. Congregatio ab eo decreto solum excipiat Religiosos Societatis ob privilegium illis incommunicabiliter concessum, non videtur posse asseri, quod isto privilegio etiam alii Regulares uti possint, ex eo motivo, quod sine limitatione Privilegia Societatis post Gregor. XIII. aliis Religionibus fuerint concessa.

Ad tertium respondet Pelliz. loc. citat., Privilegium illud Clem. VIII. fortasse esse etiam viva vocis oraculum, & minus authenticum; quamvis Portell. dicat, se illud vidisse. Privilegium vero Pii V. relatum a Cesp. ped., si verum esset, non indignisset Societas Privilegio Gregor. XIII.; quandoquidem vi Bullae ejusdem Pii V. communicaret cum aliorum Ordinum, ac Congregationum Privilegiis. Et decretum nuper laudatum S. Congregationis permittens tale indulgentiam, quando in Monasterio est penuria Sacerdotum, videtur supponere, quod alii Regulares non gaudeant eo Privilegio suscipiendi universim Ordines extra tempora. Hæc habui, quæ in hac re paucis apponere veritatis gratia, quin velim quicquam derogare auctoritati aliter sentientium. Praesertim quia Auctores, qui favent Sententiæ affirmativæ, sunt magni nominis, & non pauci (ut videre est apud Pasqual. qu. 356., & apud Dian. part. 3. tract. 2. resol. 31.) Illorum

etiam ratiocinationes non sunt levis momenti. Praxis in multis diocesis probabilitatem talis sententiæ valde confirmat, ut fusc hæc omnia profertur in quodam erudito Opusculo de hoc Messana edito anno 1682. P. Franciscus Lentinus Clericus Regularis Ministrantium infirmis; Gaudeant itaque omnes probabilitate, quæcumque illa sit, sua, quam ipse extenuare non ausim.

XI. Dubium est, An nomine dierum festivorum, quibus possunt ex privilegio conferri Ordines, intelligendi sint dies festi in foro, seu de præcepto, an etiam dies, qui sint festi in Choro, licet non sint in populo, ut sint omnia festa duplicia?

Respondeo, Nald. apud Dian. part. 5. tract. 13. resol. 97. putare, quod debeant intelligi dies festi toti populo, in quibus prohibita sunt opera servilia; nam denuntiationes Matrimonii, quæ ex Trident. faciendæ sunt tribus diebus festivis, faciendæ sunt diebus festis de præcepto: Praepost. tamen, & Fagund. part. 1. lib. 1. cap. 2. docent probabiliter intelligi posse dies festos in Choro, quando scilicet festum est duplex; quia sic intelligitur in Pontificali Romano dies festus, quando præcipitur, ut Ordines minores die dominico, aut festo conferantur, ut observat Gavant. in Ench. V. Ordines minores; & hanc Sententiam vocat in praxi tutam Dian. part. 5. tract. 13. resol. 47. Lug. tamen lib. 1. Resp. moral. disp. 43. apud Busemb. monet, opinionem hanc rejectam esse ex decreto Urbani VIII.

XII. Denique in calce hujus articuli subijcio Constitutionem Innoc. XII. editam anno 1694. ad tollendos abusus, & fraudes circa Ordines alienorum subditorum, ut præ manibus habeatur; viderique circa illam poterit, quæ Croix in de Sacramento Ordinis annotavit.

Inno-

Innocentius Episcopus Servus Servorum Dei
Ad Perpetuam rei memoriam.

Speculatores Domus Israel, Hac generali nostra, & perpetuo valitura constitutione decernimus, & declaramus, nulli Episcopo, seu cujusvis loci Ordinario, tametsi Cardinalatus honore fulgeat, licere externam quempiam, ac sibi ratione originis, seu Domicilii, juxta modum inferius declarandum, legitime contracti, non subditum, ad Clericalem tonsuram promoveri, cujusvis Beneficii Ecclesiastici, ei statim, ac tonsura hujusmodi insignitus fuerit, seu ad quod is a Patronis jam presentatus, seu nominatus fuerit, pretextu, etiamsi Beneficium predictum de novo ea expresse adjecta lege fundatum fuisse constiterit, ut quis immediate post Clericalem Characterem susceptum ad illud instituat: Præterea Clericum, qui legitime jam a proprio Episcopo ad eandem Clericalem tonsuram, seu etiam ad minores Ordines promotus fuerit, non posse ab alio Episcopo, ratione, ac titulo cujuscumque Beneficii in illius Diœcesi obtenti, ad posteriores Ordines promoveri, nisi ante eorundem susceptionem Testimoniales literas proprii Episcopi, tam Originis, quam Domicilii super suis natalibus, ætate, moribus, & vita sibi concedi obtinuerit; easque Episcopo ordinanti in actis illius Curie conservandas exhibuerit. Licet vero Clericus ratione cujusvis Beneficii in aliena Diœcesi obtenti subijci dicatur Jurisdictioni illius Episcopi, in cujus Diœcesi Beneficium hujusmodi situm est, eam tamen de cætero hac in re inconcussa servari volumus Regulam, ut nemo ejusmodi subjectionem ad effectum suscipiendi Ordines acquirere censeatur, nisi Beneficium predictum ejus sit redditus, ut ad congruam vitæ sustentationem, sive juxta taxam synodalem, sive, ea deficiente, juxta morem regionis pro promovendis ad Sacros Ordines, detractis oneribus, per se sufficiat; illudque ab Ordinando pacifice possideatur, sublata quacumque facultate supplendi, quod deficeret fructibus ejusdem Beneficii, cum adjunctione Patrimonii, etiam pinguis, quod ipse ordinandus in eadem, seu alia quavis Diœcesi obtineret; ac Episcopus sic ordinans, tam de predictis testimonialibus literis, quam de redditu Beneficii hujusmodi expressam in consueta collatorum Ordinum attestatione mentionem facere debet. Cæterum subditus ratione originis is tantum sit, ac esse intelligatur, qui naturaliter ortus est in ea Diœcesi, in qua ad Ordines promoveri desiderat; dummodo tamen ibi natus non fuerit ex accidenti, occasione nimirum itineris, officii, legationis, mercaturæ, vel cujusvis alterius temporalis moræ, seu permanentiæ ejus Patris in illo loco; quo casu nullatenus ejusmodi foruita natiuitas, sed vera tantum, & naturalis Patris origo erit attendenda. Quod si quis tanto temporis spatio in eo loco, in quo ex accidenti, sicut præmittitur, natus est, moram traxerit, ut potuerit ibidem canonico aliquo impedimento irretiri, tunc etiam ab Ordinario ejus loci literas testimoniales, ut supra, obtinere, illasque Episcopo ordinanti per eum in collatorum Ordinum testimonio similiter recensendas, præsentare teneatur. At si Pater in alieno loco, ubi ejus filius natus est, tandiu, ac eo animo permanferit, ut inibi vere domicilium de jure contraxerit, tunc non ori-

go Patris, sed domicilium per Patrem legitime, ut præfertur, contractum pro Ordinatione ejusdem filii attendi debeat. Subditus autem ratione domicilii ad effectum suscipiendi Ordines is dumtaxat censeatur, qui, licet alibi natus fuerit, illud tamen adeo stabiliter constituerit in aliquo loco, ut vel per decennium saltem in eo habitando, vel majorem rerum, ac suorum bonorum partem cum instructis ædibus in locum hujusmodi transferendo, ibique insuper per aliquod considerabile tempus commorando, satis superque suum perpetuo ibidem permanendi animum demonstraverit; & nihilominus ulterius utroque casu se vere, & realiter animum hujusmodi habere jurejurando affirmet. Si quis tamen a propriæ originis loco in ea ætate discesserit, qua potuerit alicui canonico impedimento obnoxius effici, etiam Ordinarii suæ originis testimoniales literas, ut supra, asserre debebit, ac de illis expressa similiter mentio in susceptorum Ordinum literis facienda erit. Ad hæc nullus Episcopus alienæ Diæcesis subditum familiarem suum ad aliquos Sacros, seu Minores Ordines, vel etiam primam tonsuram promovere, seu ordinare præsumat, absque ejus proprii, originis scilicet, seu domicilii, Prælati testimonialibus literis, ut supra, & nisi ad præscriptum Concilii Tridentini præfati sess. 23. cap. 9. De Refor., familiarem prædictum per integrum, & completum triennium in suo actuali servitio secum retinuerit, ac suis sumptibus aluerit; Beneficium insuper, quod ei ad vitam sustentandam, juxta modum superius præfinitum, sufficiat, quacumque fraude cessante, statim, hoc est saltem intra terminum unius mensis a die factæ Ordinationis, re ipsa illi conferat, ac in Ordinationis hujusmodi testimonio expressam itidem familiaritatis, ac literarum prædictarum mentionem facere teneatur. Porro, ut quicumque fraudibus aditus omnino præcludatur, volumus, & Apostolica auctoritate statuimus, atque decernimus, ut Episcopus quilibet suos ratione originis, five domicilii subditos Clericos quoscumque, ab alienis Episcopis, quavis auctoritate, etiam cum suis commendatitiis literis promotos, nedum ad formam Concilii Tridentini supradicti sess. 14. cap. 3. de Reform., quo ad scientiam examinare valeat, verum etiam Ordinum eis collatorum testimoniales literas, gratis tamen, recognoscere, ac diligenter perquirere, an quoad illos præsentis Constitutionis forma, & dispositio adimpleta fuerit, assignato sic promotis termino competenti ei magis bene viso, ad docendum de ejusmodi adimplemento; ita ut quos eo termino elapso id minime præstitisse comperit, a susceptorum Ordinum exercitio, si ita, & quandiu ei expedire videbitur, suspendere, illisque, ne in Altari, aut in aliquo Ordine ministrent, interdicere possit.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem, Anno 1694. die 4. Novembris.

ARTICULUS IV.

De subiecto Ordinum.

- I. Diaconissa, & Presbytera non erant olim capaces Ordinum.
- II. Num peccet mortaliter, qui sine prævia Confirmatione Ordines suscipit?
- III. De Ætate in singulis Ordinibus requisita.
- IV. Qui ordinatur animo effugiendi forum seculare, & exemptionem a tributis, probabilius solum venialiter peccat.
- V. De scientia requisita in Ordinando, ac de examine prævio; præsertim relate ad Regulares.
- VI. De iis, quæ spectant ad titulum requisitum, sive Patrimonii, sive Beneficii, sive Paupertatis.
- VII. Num Patrimonium sic donatum sit deinde in foro Conscientiæ retrodonandum?

I. Certum est, solos homines baptizatos esse Ordinis capaces; iure tamen Ecclesiastico excluduntur bigami, homicidæ, cæci, muti, & omnes irregulares. Ut licite suscipiatur, requiritur in suscipiente ætas præscripta, titulus, examen, literæ dimissoria, quod per suos gradus ad Ordines ascendat, interstitia, tempus, locus, status gratiæ, & alia huiusmodi, de quibus egimus articulo antecedenti.

Dices, in cap. *Diaconissa* 27. quæst. 1., & cap. *cum mulieres* dist. 32. fit mentio Presbyterarum, & Diaconissarum, quæ non poterant ordinari ante quadragesimum annum; ergo etiam mulieres sunt capaces Ordinum. Respondet tamen Fill. apud Trull. disp. 11., illas nullo fuisse Ordine insignitas, sed vel fuisse uxores Presbyteri, aut Diaconi, vel habuisse curam aliquarum rerum

Pars V.

Ecclesiæ. Presbytera autem erat femina senior, quia *Presbyter* græce idem valet, ac latine *Senior*. Diaconissa vero erat Abbatisa, quæ per quandam benedictionem recipiebat potestatem legendi Euangelium cum homilia in matutino, sicut faciunt Diaconi.

II. Quæritur nunc primo; An peccet mortaliter, qui non confirmatus Ordines suscipit?

Respondeo, Tolet. docere apud Dian. part. 2. tract. 6. resol. 4., & part. 3. tract. 4. resol. 24., quod peccet mortaliter, & fiat irregularis. At Sor., Con., Trull., & alii apud Croix num. 2223., quod solum peccet venialiter; quia Trident. sess. 22. cap. 7. non utitur verbis adeo strictis, quæ obligationem gravem significant; quamvis consilium det Episcopis, ut non confirmatos non promoveant.

III. Quæritur secundo; quænam sit Ætas in ordinando requisita?

Respondeo, pro prima tonsura, & tribus Ordinibus minoribus requiri septennium completum, ex cap. *De iis* dist. 18. Pro acolythatu duodecim annos completos. Communiter tamen non initiantur Minoribus ante decimum quartum annum, ut notat Trull. Pro Subdiaconatu Trident. sess. 23. cap. 11. requirit vigesimum secundum, pro Diaconatu vigesimum tertium, pro Sacerdotio vigesimum quintum. Pro Episcopatu requiritur trigessimus ex cap. *Cum in cunctis de Elect.* Ad Beneficium simplex requiritur ex Trident. sess. 21. cap. 6. annus decimus quartus; ad Curatum, ad Dignitatem, vel Abbatiam vigesimus quintus: satis autem est, hos annos attigisse. Quamvis Barbof. cum Riccio, & Molfes. apud Trull. putet, non esse computandum diem bisextilem præsentis anni pro legitima ætate, quia solum quarta pars talis diei pertinet ad complementum anni præsentis; contraria tamen opinio Bonac. est probabilior,

P & ju-

& juxta usum Ecclesiae; quia eo anno, quo accidit dies bisextilis, habetur complementum quatuor annorum praecedentium. Illud probabile putat Dian. part. 2. tract. 16. resol. 27. & part. 5. tract. 5. resol. 17. ex Sanch., quod si ultimus dies aetatis sit inceptus, possit quis ordinari, etiam ante aliquot horas, quia in favorabilibus dies inceptus habetur pro completo, leg. *Qua aetate ff. de testam.* Quod tamen ipse non admitto; quia cum requiratur in jure aetas, verbi gratia, viginti quinque annorum pro Sacerdotio, satis quidem est vigesimum quintum attigisse, sed non videtur satis attigisse diem, quo post aliquot horas attingendus est annus vigesimus quintus.

IV. Quæritur tertio; Quinam animus requiratur in ordinando?

Respondeo, ex Trident. sess. 23. cap. 4., requiri in initiandis, quod Confirmationem susceperint, & quod de iis probabilis conjectura sit, quod hoc vitae genus elegerint ad Deo inferendum, non saecularis iudicii fugiendi fraude; Unde ex Barbof., & Ledesm. peccat mortaliter, qui coronam, vel Ordines minores accipit ad fugiendum iudicium saeculare, & ut gaudeat exemptione a tributis. Dian. tamen part. 2. tract. 16. resol. 77. cum Sanch., Con., Laym., Pal. probabilius putat, quod solum venialiter peccet, qui eo fine initiatur; quia Trident. non utitur verbis praecipuis sufficientibus ad obligationem gravem, sed tantum vult ostendere, quid possulet ipsa decentia, & reverentia illius status. Qui tamen initiatur ad inferendum Deo in tali statu absque animo ascendendi ad Ordines superiores, & non ad fugiendum iudicium saeculare, nullatenus videtur peccare.

V. Quæritur quarto, Quanam scientia in Ordinando requiratur.

Respondeo, ex Trident. loc. citat.

requiri in tonsurando, quod sciat rudimenta fidei, legere, & scribere; saltem ut characteres aliquo pacto figurat, ex declaratione Congregationis Episcoporum apud Dian. part. 5. tract. 14. resol. 27.: In promovendis ad quatuor minores Ordines, ut saltem sciant, & intelligant linguam latinam; Pro Subdiaconis, & Diaconis requiritur praeter cognitionem linguæ latinæ, ut sciant, quæ pertinent ad istos Ordines; Pro Sacerdotio demum, quod sciat populum docere necessaria ad salutem, & Sacramenta administrare. In Regularibus tamen, qui solum debent infervere choro, putant Sor., Peyr., Portell., & alii apud Pelliz. tract. 8. cap. 2. num. 165., quod non requiratur tanta scientia, quanta in Clericis: Possunt enim ordinari Sacerdotes, si tantum sciant, quid sit Sacramentum, praesertim altaris, ejusque materia, forma, Minister; sicut etiam ut sciant in necessitate moribundum absolvere sacramentaliter, ut bene legant, & cantent, quamvis sint minus literati; quod pariter docent Henr., Villal. apud Dian. part. 3. tract. 16. resol. 31. contra Ledesm.; quia scilicet defectus scientiæ suppletur maxime ex hoc, quod vivant in communitate; unde facile a sociis corriguntur, si errant; Et propter eandem rationem idem dicendum ex Villal. de Canonicis, Cantoribus, & aliis, qui etiam in communitate sint; praesertim quia Trident. non videtur cum tanto rigore scientiam hanc requirere: quamvis Ledesm. doceat oppositum.

Hinc fit, Episcopos debere examinare ordinandos, (nisi tamen notorie digni sint) in scientia, & moribus. Et circa Regulares, quamvis Episcopus quoad vitam, & mores stare debeat attestationi suorum Superiorum: circa scientiam tamen subjiciuntur illius examini; ita ut possit illos examina-

na.

nare, esto possit etiam esse contentus de examine facto a Prælati ipsorum. Quamvis relate ad Religiosos Societ. Jesu, S. Congregatio, ut notavimus art. super., declaravit anno 1681., non esse examinandos, nisi adfit consuetudo in contrarium.

VI. Quæritur quinto; Quinam titulus requiratur in ordinando?

Respondeo, ex Trident. sess. 11. cap. 2., Clericos sæculares non posse ad Sacros Ordines promoveri, nisi habeant aliquem titulum, videlicet aut beneficii, aut patrimonii, aut pensionis, prout Episcopus judicaverit expedire: Requiritur enim, quod habeant id, quod sufficit ad congruam sustentationem, ne cogantur mendicare. Pro Regularibus vero satis est pro titulo ipsa professio, seu paupertas: Et Religiosis Societ. Jesu sufficit paupertas, quam per vota simplicia vovent ex speciali privilegio. Quamvis Avil., & Henr. apud Dian. part. 4. tract. 4. resol. 52., & part. 5. tract. 10. resol. 50. putent, posse aliquando Episcopum dispensare in aliquo casu raro, verbi gratia, cum Collegiali docto, & insigni, præsertim Salmanticensi, & Complutensi, quia huic non deficiet cathedra, aut præbenda, aut beneficium; Campanil. tamen adducit declarationem S. Congregationis in contrarium. Ad suscipiendos autem minores Ordines, & coronam nullus titulus requiritur; quia potest hic ab Ordine Clericali retrocedere, & uxorem ducere; Quare arbitrio, & prudentia Episcopi id committitur, prout utilitati, aut necessitati Ecclesiæ erit expediens. Disputant Doctores apud Tamb. de Ordin. cap. 7. §. 7. Num sit ipso facto suspensus, qui sine ullo titulo, aut cum ficto patrimonio Sacros Ordines suscipit? Probabilis id multi negant apud Dian. part. 2. tract. 16. resol. 5., quia quamvis hæc pœna olim in Sacris Canonibus imposta fue-

rit, deinde ab Innoc. III. abolita fuit; & Trident. sess. 21. cap. 2., innovando pœnas antiquas probabilius solum innovavit pœnam Episcopis alendi sic ordinatos, non vero pœnam suspensionis relate ad ordinatos; cum enim hæc sublata fuerit ab Innoc. III. facienda esset mentio hujus abolitionis, si eam pœnam innovare voluisset. At quod mortaliter peccent, qui sic ordinantur, non revocatur in dubium.

Nihilominus in Synodo Diœcesis Neapolitanæ pœna suspensionis Archiepiscopo reservata ipso facto incurrenda imponitur iis, qui Patrimonium fictum exhibent, etiamsi ad primam tonsuram, aut ad Minores Ordines promovendi sint; & ad id concurrentes excommunicantur ipso facto excommunicatione pariter reservata.

Porro circa Beneficium notandum, debere esse sufficiens ad victum honestum ordinandi; Quamvis autem Villal. doceat, victum debere esse sufficientem ad honeste vivendum, inspecta qualitate personæ; communius tamen docent, quod satis sit, si sit honestus respectu Ordinis Clericalis juxta consuetudinem loci: Si tamen beneficii redditus non sufficiant, poterunt suppleri per patrimonium. Debet præterea beneficium pacifice possideri, & esse perpetuum; Unde non potest aliquis ordinari ad titulum servitii in aliqua Ecclesia, cui ascribitur, nisi tale servitium sit perpetuum; Nec ad titulum Coadjutoria, aut Capellania, aut Vicaria, nisi hæc sit perpetua, & non amovibilis ad arbitrium alterius. Unde fit, non posse ordinatum resignare beneficium, ad cujus titulum fuit ordinatus, nisi de hoc fiat expressa mentio; nec potest talis resignatio admitti, nisi constet, quod aliunde possit vivere.

Circa Patrimonium, vel pensionem debet pariter esse sufficiens ad honestam sustentationem Ordinandi, &

perpetuum : nec alienari potest sine licentia Episcopi ex Trident., donec beneficium Ecclesiasticum succedat loco patrimonii. Quare Azor. putat apud Trull., quod pro foro interno non requiratur licentia Episcopi ad alienandum patrimonium, si quis adeptus sit beneficium, unde vivat. Dubium tamen est, an alienatio patrimonii sine licentia Episcopi sit solum illicita, an etiam invalida, quando non succedit loco illius beneficium? Barbof., & alii putant, quod invalida, quia Trident. dicit, quod *alienari nullatenus possit* sine tali licentia: Ledesm. tamen, & alii apud Trull. docent, quod solum sit illicita; quia verba illa Trident., quod alienari nullatenus possit, explicari possunt, quod non possit licite, & absque peccato alienari. Et Turrianus apud Dian. p. 5. tr. 10. resol. 67. cum Gordono putat ob tale peccatum non incurri suspensionem.

Notat Dian. part. 4. tract. 4. resol. 52., & part. 5. tract. 5. resol. 20 dari in patrimonio parvitatem materię, quatenus ubi patrimonium est, verbi gratia, triginta sex aureorum, si non sit notabiliter minus, adhuc satis sit, ut possint Ordines conferri, quia de modico non est curandum, leg. *Si oleum ff. de dolo*. Sanch. autem putat, quintam partem esse modicam, unde qui haberet, verbi gratia, viginti novem aureos pro patrimonio, adhuc ordinari posset. Equidem tamen hanc quintam partem non censeo esse modicam. Advertendum tamen, posse Episcopum requirere in ordinando beneficium, & nolle admittere eum, qui patrimonium habet sufficiens; quia Trident. sess. 21. cap. 2. vult, Episcopos posse ordinare titulo patrimonii, vel pensionis illos, quos judicaverit assumendos pro necessitate, vel commoditate suarum Ecclesiarum. Ita Ledesm., Barbof., & alii cum Trull. dub. 11.

Notandum etiam cum Campanil. apud Trull., quod licet donatio inter Patrem, & Filium sit invalida; si tamen fiat causa patrimonii ad Ordines suscipiendos, est valida; imo potest filius cogere patrem, ut justum patrimonium constituat pro Matrimonio spirituali; sicut potest illum cogere ad dandam dotem pro Matrimonio carnali; Et Garz. probabilius putat, donationem factam pro Ordinibus suscipiendis non esse computandam in legitimum. Quando autem ordinatus, aut ordinans incurrant suspensionem ob defectum supradictorum, lege apud Trull., & alios.

VII. In dubium revocatur; Num teneatur ordinatus retrodonare Patrimonium sicte donatum? Negat Ledesm., & alii apud Dian. part. 3. tract. 4. resol. 184; quia promissio retrodonationis, cum sit contraria juri, non est obligatoria; ut proinde in foro externo rescindi possit in pœnam ejus, qui sicte donavit ad decipiendum Episcopum. Avil. tamen cum aliis docet, in foro conscientię esse restituendum, quia donatio valet solum juxta intentionem donantis.

ARTICULUS ULTIMUS.

De Effectibus Ordinum.

- I. Recensentur effectus Ordinum, & genera iisdem annexa.
- II. Num peccent mortaliter Clerici non gestantes habitum, & tonsuram?
- III. An teneatur ad Castitatem, & ad Horas recitandas, qui Sacros Ordines coacte suscipit, & vi metus iniusti?
- IV. Infantes in Sacris ordinati quando nam ad Castitatem teneantur? Et quid de ordinatis ante pubertatem?
- V. Ordinati in Sacris ex voto ne, an ex precepto etiam Ecclesia ad Castitatem obligentur?

VI.

VI. Num ex voto teneatur, qui scienter ordinatur ignorando Ordini Sacro annexi votum castitatis?

VII. Qualis debeat esse Habitus Clericorum?

I. Quæritur primo; Quinam sint effectus Ordinum?

Respondeo, ab omnibus Ordinibus (quos cum communiori diximus singulos esse Sacramentum) conferri gratiam sacramentalem, & characterem, necnon privilegium Canonis, & fori: Sacrorum vero Ordinum effectus sunt, obligare ordinatum ad servandam castitatem ratione voti annexi, & ad horas Canonicas recitandas; necnon impedire usum facultatis medicæ, & chirurgiæ (quamvis possint consanguineis, & miserabilibus gratis mederi, qui Sacros Ordines habent, ut notat Dian. part. 6. tract. 6. resol. 50.) Præterea omnes Clerici sunt immunes a laica potestate; unde non tenentur legibus civilibus spectantibus bonum commune quoad vim coercitivam, ita scilicet ut possint puniri a laico iudice, aut subire pœnam impositam a lege civili; quamvis teneantur eas servare quoad vim directivam, seu in conscientia: Verbi gratia tenentur pretio legis vendere res suas, ut communiter docent apud Dian. part. 1. tract. 2. resol. 1., & fusc. Bonac. lib. 2. disp. 16. quæst. 9. Sunt etiam Clerici, ac perionæ religiosæ, necnon eorum bona exempta a tributis, ac vengalibus impositis a laica potestate.

II. Verum Clerici tenentur habitum, & tonsuram gestare, ex cap. penult. de vita, & honest. Cler., ita ut Clericus in Sacris, aut beneficiatus mortaliter peccent, non gestando tonsuram, & habitum clericalem ad longum tempus absque iusta causa. Prohibentur etiam Clerici gestare arma absque iusta causa, vel absque dispensatione Pontificis; Nam Episcopus,

Pars V.

per se loquendo, non potest dispensare in iis, quæ sunt juris communis. Alias obligationes Clericorum, verbi gratia, de non negotiando, de non ludendo aleis, & taxillis, &c., vide apud Reginald. lib. 30. tract. 3. num. 1. cap. 7., Henr. lib. 10. & alios.

III. Quæritur secundo; An qui metu injusto gravi coactus Ordines Sacros suscipit, teneatur ad castitatem, & ad horas canonicas?

Respondeo, aliquos affirmare, quia metus non tollit voluntarium simpliciter. Sed probabilius Henr., Fill., Bonac., Sanch. lib. 7. disp. 29. negant; quia vel teneretur ad castitatem ex voto, vel ex præcepto Ecclesiæ; non quidem ex voto, quia communius docent, quod non solum votum religionis ex cap. 1., & 6. De his, quæ vi, &c., sed etiam paritate rationis quodlibet votum sit irritum, jure saltem Ecclesiastico, si sit coactum; Neque teneretur præcepto Ecclesiæ; (sicuti teneretur, qui, verbi gratia, volens suscipere Ordines Sacros, nollet sacrilege votum castitatis emittere) nam Ecclesia non intendit facere inhabilem ad Matrimonium, nisi cum, qui sponte suscipit Ordines, ut ex multorum sententia docet Henr. lib. 14. de Ord. cap. 4. Bonac., Sanch., Trull. disp. 12. Hinc neque teneretur ad divinum officium recitandum; nam vel Ecclesia utramque obligationem imponit, & castitatis, & divini officii, vel neutram, cum non sit major ratio de una, quam de alia.

IV. Circa infantes ordinatos in Sacris, dicendum, non teneri ex voto castitatis; quia votum essentialiter requirit liberum consensum; neque teneri lege Ecclesiastica ad castitatem; sed cum pervenerint ad usum rationis, possunt libere vel litatum Ecclesiasticum eligere, vel sæcularem, ita ut possint uxorem ducere. Quod si tunc libere actum Ordinis exercuerint,

P 3 aut

aut alias suam Ordinationem approbaverint, tenentur statim ad castitatem, & ad horas recitandas, nec possunt amplius mutare sententiam. Idem docent aliqui apud Sanc. loc. citat. de Ordinatis ante pubertatem; Quod tamen negat probabilius Con. loc. citat. num. 136., quia cum sint doli capaces, possunt se voto obligare, nec reperitur tale votum reddi- tum fuisse irritum ab Ecclesia.

Qui vero ordinaretur cum ignorantia istarum obligationum, communiter docent, quod illas contrahat, quia qui vult assumere aliquem statum, vult consequenter implicite omnia onera tali statui annexa; etiamsi de iis in specie nullam habuerit notitiam. Docet tamen Con. num. 141., quod qui habuissent rationes probabiles, quod talis obligatio non subesset, ea non tenerentur.

V. Utrum autem ordinati in Sacris ex solo voto, (quod ex lege Ecclesiastica tenentur emittere) an etiam ex precepto Ecclesiæ, ad castitatem teneantur? Dubitant Doctores. Probabilius docet Con. disp. 13., quod ex utroque capite. Ubi notandum, jure Ecclesiastico compelli ordinatos in Sacris ad tale votum dirimens matrimonium; Unde fit, posse Pontificem ex gravi causa dispensare in tali obligatione; ut aliquatenus dispensavit cum Ecclesia Græca; cum qua tamen non dispensavit, ut possint post Ordines Sacros Matrimonium valide inire, sed solum ut possint licite uti matrimonio ante Sacros Ordines contracto, ex cap. *Quæstum 7. de pœnitentia, & remissione* apud Con. num. 115.: In Ecclesia tamen Latina id nunquam permissum fuit; nam Divus Paulus, & alii Apostoli, qui ante Apostolatam uxores duxerunt, cum omni continentia vixerunt post Sacros Ordines, ut ex 1. ad Corinth. 7. & ex aliis locis apud Con. colligitur. Ubi autem A-

postolus docet, Episcopum debere esse *Unius uxoris virum*, intelligi debet, quod non debeat esse bigamus, non vero quod possit uti matrimonio antecedenter ad Ordines Sacros contracto.

VI. Dubitatur pariter, an qui scilicet enter ordinatur ignorando annexi Ordini Sacro votum castitatis, teneatur deinde castitatem servare ex voto implicite emisso, an ex sola Ecclesiæ constitutione?

Respondeo cum Sanch. lib. 7. de Matrim. disp. 27. n. 11. probabilius esse, quod etiam ex voto implicite emisso teneatur; qui enim sciens, & prudens suscipit munus aliquod, aut statum, implicite consentit ad onera ei annexa; quare volens inter Christi Ministros ascribi, vult implicite, & virtualiter facere, quicquid Ecclesia præcipit eligentibus talem statum, atque adeo virtualiter & implicite vult vivere castitatem, quamvis de tali voto nihil expresse cogitarit. Et ita docet etiam Azor. Imol. & alii apud eundem Sanch. contra Sylv. Rosellum, & alios putantes hunc ex sola lege Ecclesiæ ad castitatem teneri, non vero ex voto, de quo non cogitavit; cum enim votum sit lex privata, quam vovens sibi imponit, videtur quod non possit voto ligari, si de illo non cogitat; At probabilius videtur hanc obligationem posse hominem sibi imponere implicite, & virtualiter modo explicato, quamvis de illa non cogitet.

VII. Quæritur ultimo; Quinam sit habitus clericalis?

Respondeo cum Trull. disp. 15., honestatem vestium clericalium delimitandam esse ex usu regionum; nam in cap. *Clerici de vit., & honest. Cleric.* solum reprobatum nimia brevitatis, vel longitudo vestium. Ex Sisti V. constitutione edita anno 1586., vestes eorum, qui sunt in Sacris, debent

bent esse talares : Trident. reprobat colorem viridem, aut rubrum in vestibus Clericorum, & vestes virgatas, admittendo colorem nigrum, aut alium, quem honestus Clericorum usus admittit. Communiter autem docent, ut supra diximus, quod Beneficiatus, & ordinatus in Sacris peccent mortaliter, si habitum clerica-

lem, & tonsuram apertam non deferant; Idipsum de non beneficiatis Clericis docet Navar., Sylv. contra communiorem apud Regim. lib. 30. tract. 3. : Qui tamen asserit contra Ledesm. apud Trull. dub. 10., beneficii tenuitatem non excusare. Atque hic de Ordinis Sacramento (sed oh ubi æternitatis?)

F I N I S.

A. M. D. G., & B. V.

Sine labe Conceptæ.